

Gondolat

Szerkeszti: Keményes Lajos

Tartalom:

Bajnak baj, de érthető. (Csongor.) ▲▼▲ A szélhámosok városa. ▲▼▲ Az oroszán halála. ▼▲ Baróthy Bálint: Kortesuton. ▲▼ Lendvai István: Páris Felé. (Vers.) ▲▼▲ Ady és — „barátai.” ▲▼▲ Szociálpolitika. ▲▼ Séli-Színház a Király-utcában. ▲▼▲ Hogyan mentettek meg az oláhok egy kommunista gonoszlevőt. ▲▼▲ Cikkek, riportok, fejegyzések. ▲▼▲ Jeges rajzai.

Budapest, 1920. jan. 29.

II. évfolyam 5. szám.

Előfizetési díj 1 évre:

100 korona.

▲ Kiadja ▲
a Központi
Sajtóvál-
alat
R. T.

44. évfolyam

A jogásvilág
nélkülözhetetlen
szaklapja a

„Magyar Jogi Szemle”

A Magánjog Tára, Hiteljog Tára, Polgári Törvénykezési Jog Tára, Büntetőjog Tára mellékletekkel együtt. Kéthetenként jelenik meg. Kérjen mutatvány számot. Kiadóhivatal Gerlóczy-u. 11.

Hirdetéseket a Nemzeti Ujság, Uj Nemzedék, Uj Lap, Gondolat, Répes Krónika és Neue Post-ra felvesz a kiadóhivatal, Budapest, IV., Gerlóczy-u. 11.

Megalapítjuk a keresztény magyarság nagybankját. Fektesse mindenki nélkülözhető pénzét a

MAGYAR NEMZETI GAZDASÁGI BANK

részvényelbe. Ez a legjobb tőkebefektetés. A bank 30.000.000 K alaptőkével alakul. Egy részvény ára az alapítási költséggel együtt 105 korona. Részvényeket jegyezni lehet az alapítók iró-dájában, IV., Gerlóczy-utca 11. I. emelet.

Sajtójogi tanulmány

Helyreigazitási jog

Irta dr. óhidi Légmán L.

Ugy a jogkereső közönségnek, mint a szerkesztőségeknek nélkülözhetetlen utmutató. Ara 8 K. Kapható a szerzőnél:

Bpest, VIII., József-körút 37-39. I. 7.

MÉG MINDIG NEM TUDJA,

hogy a nemzetellen, erkölcstelen sajtó juttatta a bolsevista gajdeszba Magyarországot?

MÉG MINDIG NEM TUDJA,

hogy csak a becsületes, őszinte, komoly, nemzeti keresztény sajtó mentheti meg jövőnket?

OLVASSA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV., GERLÓCZY-U. 11.

Szerkesztőségi órák mindennap 10 és 12 óra között. Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési ár: egy évre 100 K, fél-évre 50 K, negyedévre 25 K.

a NEMZETI UJSÁG-ot,
az UJ NEMZEDÉK-et,
a GONDOLAT-ot,
a RÉPES KRÓNIKÁ-t,
az UJ LAP-ot
és a NEUE POST-ot.

Kiadja a Központi Sajtóvállalat
részv.-társ. IV., Gerlóczy-u. 11.

Szondolat

Bajnak baj, de — érthető

Pofozások, üldözések, hajszák, botrányok vannak Budapesten. Kicsit nevetségesek, kicsit bosszantóak, kicsit rendszertelenek. Egyáltalán nem vagyunk elragadtatva tőlük. Ezek az utcai harcok, csatározások, taktikátlan és sokszor kritikátlan kirohanások egy kicsit tréfás és méltatlan kakasviadalhoz hasonlítanak. Ilyen játékoknak ma nem volna helyük a gyászlobogós Budapest utcáin, amelynek gyászlobogóit ugyan nem helyeseljük, de amelyeknek mindenesetre méltóságos komolyságot, férfiaságot kellene mutatniok ezekben a napokban, amikor minden szomorúság ellenére rendületlenül hinni akarjuk, hogy elkövetkezik a felszabadulás, beköszönt a jobb világ. Az a zsidóüldözés, amely már egyszer, augusztus első napjaiban kitört Budapesten, a zsidókérdést el nem intézi. Amellett nagyban veszélyezteti magukat a keresztényeket is. Nekünk magunknak is mosolyognunk kell néhány fajmagyar, összekely származású barátunkon, akik hónuk alatt antiszemita könyvek kéziratát szorongatva, az ilyen utcai pogromok idején sietve menekülnek lakásukba, mert a lelkes csatárok csak az orrokat nézik s az ilyen kritérium alapján nemcsak jobb-fajtájú zsidókat, hanem legeslegjobb fajtájú keresztényeket is orron lehet verni. Ez volna annak a bizonyos éremnek az a bizonyos egyik oldala, amelyet — Vázsonyi Vilmos legyen a tanunk — elég objektíven mutattunk meg. Hátra van azonban az éremnek az a sokat emlegetett másik oldala, sőt a harmadik is.

Akármilyen szertelen arányokat és ügyetlen, gyerekes formákat vesz fel a zsidóüldözés, akármily gyerekesnek látszik is az éjjel-nappal bőszen hangoztatott, helyesbitett kiadásu Internacionále: az „Erger-Berger-Schossberger“, valamit nem szabad elfelejteni. Werner Sombart, a híres német szociológus a

zsidókról szóló vaskos kötetében felemlíti a zsidó fajnak egy leleményes, boszorkányos képességét: ha baj van, *stellt er sich tot*. Halottnak teteti magát, elbujik, elnémul. A budapesti zsidóság, — amelynek egyik rétege nagyon szereti a másikat azzal vádolni, hogy az ősi hagyományoktól elfajzott, — úgy látszik: csakugyan elvesztette az ügyes halálszinlelés tehetségét. Két cionista forradalom után augusztusban adva lett volna a helyzet, hogy a zsidóság kicsit elnémul, kicsit hátrahúzódik, millióira és kényelmes foteljeire dőlve, legalább némán keveri a maga kártyáit. Ez nem történt meg sem augusztusban, sem szeptemberben, nem történt meg a román megszállás egyetlen napjában sem. Ma pedig a máskor oly diplomatikus zsidóság annyira a fórumon mutogatja disztelenségeit, hogy az már meglepő. Nézhetünk akárhova: a sajtóban ők lármáznak, mérgeznek, uszítanak, a börzén ők dülnek, a lánckereskedelem és árdrágítás tanyáin kizárólagos joggal dolgoznak, színházakban, kabarékban, orfeumokban és barokban ők legénykednek. Minden elegancia őket disziti, minden autó őket röpíti, minden gazdagság az ő zsebüket duzzasztja. Történik mindez akkor, mikor e kép sötét háttérében munkás, tanult, kitűnő keresztény lateinerek és jószándéku munkástömegek éheznek, rongyolódnak, szegyenkeznek, pusztulnak, s amikor a megszállt területeken a magyarságnak nemcsak a bocskoros hódítók szöges ostorával kell küzdelem, hanem a bocskorosok szíriai szövetségeseinek árulásaival, árulkodásaival, magyar városokat ezüst tálcán felajánló vakmerőségével is.

A pesti zsidóüldözés és heccelődés bajnak baj, de érthető. Egy társadalmi kérdés elfojtott, robbanni készülő erői vonaglanak alatta. A bajt eliminálni csak azzal lehetne, ha a hatóságok kérlelhetetlen szigorral lépnének fel és a zsidóság e kérlelhetetlen fellépésben nem látna felekezeti üdözést. Ez volna az éremnek harmadik oldala, a köriraté, amely az ötkoronásokon valaha úgy hangzott: „Bizalmam az ősi erényben.” Nekünk minden bizalmunk a komoly, se jobbra, se balra nem néző szociális politikában van, — ha ebben esalódunk, a tömegek az érmet fel fogják dobni a levegőbe s nem mernők megmondani: fej vagy irás lesz-e?

Csongor.

A szélhámósok városa

Minek tagadjam: Budapestről van szó. Vagy inkább csak Pestről, mert Buda a maga halk csendességével és elbájoló, finom romantizmusával olyan házaseletet él hitvestársával: mint egy halk szavu és nemes öreg ur, akinek hófehér a haja, mindig rendes, tiszta a mellénye, de a felesége nem veti meg az arcirostitót és a szájfestéket.

Pest a szélhámósok városa, a szélhámósok büntanyája.

Ebben a városban ma egy betörőbanda szervezettségével dolgozó maffia uralja az életet. Kilépek az utcára és beljűk szaladok. Mindenütt ők látom, mindenütt ők vannak. Vigak, mosolygósak, elegánsak, divatkirályok, ők diktálják az eleganciát, premiéren ők terpeszkednek a páholyban, ők dobálják a tíz- és százezreket a hamis s izléstelen antikvitasokért, amiket most gyűjteni illik, mert ez is a divathoz tartozik. Kocsit bérelnek, a Gizellatéri cukrosboltban és a dunaparti hotelek éttermeiben törzsasztaluk van és nagyon jól ismerik őket a borraalójukról. A dolgozó és szenvedő Pest minden verejtékező munkása, az étellel viaskodó polgáreberek társadalma elnyomottan és lenézetten verekedik a kenyérért, estétől-hajnalig sorban áll a községi élelmiszer-árusító vagy a péküzlet előtt, hajnaltól-estélig a csuzdában tölti napjait a bíró, az ügyész, a mérnök, az orvos, hogy egy kis tüzelőt vigyen haza a sparherthe és sikeres harc után boldogan dőcög a szenes-kocsi tetején, míg ugyanakkor a szélhámós, a rablólovag szekta: puha gummikerekűn vagy automobilon suhan el mellette.

A belvárosi fényes boltokban ők vásárolnak. A legdrágább bárrok publikuma belőlük regrutálódik. Előkelők, leereszkedők. Hangoosan köszöntenek, tegeznek, cigarettával kínálnak, angol és francia karcsu cigarettával, mert szeretet száll a szivűkből és másnap kártyában ugys kirabolnak. Barátaink ők, akikkel együtt jártunk iskolába, ott mindig a leghátulso padból szerepeltek. Most egy előkelő gesztussal intéznek el mindent a világon és fölényesen, pokoli közönnnyel mesélik: tegnap szereztem 80 millió kölcsönt Bulgáriának Franciaországból. A másik szerényen csak ennyit mond: holnap három hónapra Amerikába utazom. Ezt ugys mondja, mint egy csekélységet. Mi az neki? Hazudhatna nagyobbat is. De a szardiniaszállításokról nem beszélnek. Arról is hallgatnak, hogy a bécsi uszályhajón gyógyszerert csempésznek be Magyarországba. Mind, aki itt nyűzsög, hemzseg, körülöleli az idegen tisztet, viveur, lebecmann, világfi, titkos valutaspekuláns, hamis utlevélgyártó, csem-

pész-kereskedelemmel üzérkedő, árdrágító, lánckereskedő, zugbörzés, hamiskártyás, mind, mind szélhámosa ennek a nagy városnak, amely odáig züllött, hogy most ezek szerepelnek benne.

A másik vizumot szerez Bécsből, vagy a cseh bankjegy-lebélyegzést hamisítja tökéletességgel. Szintén nem szerelemből. A háboruban katonaszabadítók voltak és kijárók. A proletárdiktatura alatt Lenin sürgönyét hordták nadrágzsebükben és ma udvariasan megkérdezik, hogy nincs-e valamire szükséged Paquintól, mert holnap Párisba utaznak repülőgépen. Az a kis bundás fiatalember a külügy 100 lóerős autóján száguldott végig a városon, hóna alatt egy román generálissal, míg egy szép napon elfogatóparanccsal vitték el a Hungáriából, ahol két démonnal vacsorázott. Éppen a mártást szidta, ami nem volt elég pikáns neki.

Szivar mered ki a szájukból, a szivaron rajta hagyják a gyűrűt. A nők, akikkel a Váci-utcában sétálnak, breitsvanchban járnak, földig érőben és Oligan Coty illata száll utánuk a levegőben. Ez az ő illatuk és levegőjük, a megrontott, megmételyezett, megfertőzött pesti levegő. Ugy-e nem kell neveket felsorolni? Mindenki látja őket.

Este hét óra. Most elszélednek, hogy frakkba vagy szmokingba öltözve megjelenjenek azokon a helyeken, ahol ezelőtt a tisztességes, becsületes Pest találkozott. Mindig későn jönnek, mindenhová. Hogy miért? Estély volt a külügyminiszternél, vagy ahogy ők mondják: Józsinál. Hazugság körülöttük minden és pöfékelik a nagyozást. Letagadják az anyjukat, az apjukat és névjegyükön ott ragyog a nemesi korona. Pedig nem abból a fajtából származnak, amelyiknek nemességet kaptak az ősei.

És ez a csodálatos: nem hancegnek, sőt panaszkodnak. Hogy nem lehet megélni. Nem győzik pénzzel. A kocsist, az inast, a szeretőt. Mert úgy olvasták a regényekben és így látták régen az igazi uraktól, amikor még nem merték levetni a kabátjukat a vendéglőben és csak az üvegajtón keresztül bámulták az életet, de ott akartak lenni, már akkor is. Most már lehet, most már telik.

És én ott állok szédülten és ott állsz te is és ott állunk mindannyian ezzel a kérdéssel ajkunkon: vajjon miből? Erre csak egy szóval lehet felelni: tisztességtelenségből. Ebben a városban, mint a járvány, úgy dühög ez a betegség, rosszabb minden bajnál és veszedelmesebb minden ragálnál, mert csuf és undorító.

Minden második ember „link”. Ezt ők mondják, ez az ő szavuk. Itt senki sem él magának, mindenki kifelé, másnak, a többinek, a publikumnak él. Itt nem azt teszik az emberek, ami örömet szerez nekik, hanem ami a másikat hosszantja. Itt mindenki mutogatja, árulja magát és kiül a kirakathá. Ebben a városban nincs már se

Szombat

romantika, se nyárspolgáriasság. Itt lenézik az öreg kuriai bírót, aki botra támaszkodva sétál a városligetben s megszólják azt, aki nem proscéniumból nézi az életet és az operai előadást. Pesten már csak egy helyen lehet tisztességes embert látni: a moziban. Ez tulajdonsó, sötét, nem lehet flancozni a szeretővel, nem lehet a briliáns nyakkendőttűt mutogatni. Ide nem is érdemes járni.

Láz, hisztéria tombol egész Pesten. Az Uporlovagok, ékszer-csempészek, vizumszállítók hisztériája. És a legszomorubb, hogy olyan ez, mint az örvény: magához vonszolja és magával ragadja, aki a közelébe jut, megmételtyezi és meghódítja mind. Az első tiz-ezres után már fennhordja az orrát az is, akinek az álláig ér s mire tul van a százezeren: már monoklit tart és szeretőt. Senki sem tudja, miből élnek. Pontosán nem lehet utána járni az üzleteiknek, csalásait, panamáit, spekulációikat olyan szakértelemmel és titokban csinálják, hogy csak szédületes eleganciájuk és folyton emelkedő terpeszkedésük árulja el a fokot, amit elértek. Lehet, hogy tegnap még kicsalták a szobalány megtakarított pénzét és ma már francica pezsgőt isznak. Igaz, hogy a szobalánnyal, aki Molly King ragyogó moziszínésznői karrierjéről álmodik, de mint Kitty Plantagenet írja alá magát és a keze még vörös a takarítástól.

Minden nagyvárosban megtaláljuk őket, de sehol nem uralkodnak és sehol nem olyan szemetjei ők a társadalomnak, mint nálunk. Tehetségtelen nagyvárosi sópredék, minden nagystilűség, koncepció nélkül, nincs bennük semmi ötlet, a vakmerőségnek semmi lendülete. Ezek nem pályáznak európai sikerekre, világpolitikai összeesküvésekre. Hol vannak ezek a Bolo pasáktól, a Lipscherektől és a világ többi kalandoraitól, akikről ezelőtt hallottunk és olvastunk az ujságokban? Még csak nem is köpenicki kapitányok. Az Upor-kávéház és az Akvarium-Bar között életét tengető pesti viveurök ambíciója csak oda irányul, hogy a Ritzben egy grófnő szomszédságában ebédeljenek és estére betokodjanak valami tisztességes társaságba, ahová jónevű emberek is járnak. Ezért még fizetnek is szívesen és malomkeréknagyságu virágágyakat küldenek a háziasszonynak.

Mit törődnek ezek mással? Mit nekik Magyarország. Budapest, ahol véletlenül megszülettek és ami véletlenül, de nem: az ő bűneik miatt a nyomor országutján vándorog? Mit törődnek ezek a békefeltételekkel? A nemzeti gyászt kinevették és egy megjegyzésük volt csak rá: most uzsoraárért kell venni az alkoholt, mert szesztilalom van. Nekik csak az jár a fejükben, hogy ha elutazik az angol ezredes, akkor egyedül lesz a nő. És őt is kirabolhatják.

Az oroszlán spanyolban

A spanyoljárványnak új áldozata van. Pasa, a budapesti állatkert oroszlánja, aki — az állatok királya nem: amely — keddről szerdára virradó éjszakán hároméves korában kiszervekedett.

Mihelyt megtudtuk ezt, az állatkertbe mentünk, hogy érdeklődjünk halála körülményei iránt. Izgatott bennünket, hogy hal meg egy rab oroszlán, spanyolban, 1920-ban, a budapesti állatkertben. Az oroszlán-pavillonban az őrhöz fordultunk, aki betegsége alatt is ápolta az oroszlánt. Celesto Gugliemaninak hívják. A kedves talián — olaszországi olasz —, aki szenvedélyesen üzi mesterségét és kezében egy pálcával naponta látogatást tesz a gyönyörű fenevadak ketrecében, ékes olasz nyelven, drámai szemléletességgel mondja el az oroszlán betegségét, szenvedését és halálát.

Pasa, a him oroszlán volt ugyszólván az első, aki Budapesten megkapta a spanyolt. Ezek az afrikai bestiák nagyon kényesek, bolondjai a melegnek, a sivatag homokjában annyira megszokták a forróságot, hogy állandóan izzó kályhánál szeretnének fűtözni, mint valami roppant macskák. Mióta azonban kevés a szén, az állatkert pavillonjait se lehet kellően fűteni. Így történhetett meg, hogy az állatok királya meghült és köhögni kezdett. Ő Fensége.

Egy reggel észrevette az ápolója, hogy Pasa lógatja a fejét, kedvetlen és nem játszik a többi, ketrecében levő oroszlánnal. Igaz, már azelőtt is buskomorság kinozta. Párja Szumi tudniillik egy hónappal ezelőtt pusztult el tüdőgyulladásban. Most azonban már nem is evett a him, csak ivott-ivott, rengeteg vizet, mint a lázasbeteg és köhögött, olyan zajjal, mint mikor két gyorsvonat egymásnak fut, vagy mint mikor nyáron menydörög az ég. A szeme véres és csipás volt, gondozott sörénye összekócosodott. Olyan volt, mint egy őrjöngő zongoraművész.

Azonnal jelentést tettek az igazgatóságnak, az pedig intézkedett, hogy a beteg oroszlánt külön ketrecbe zárják és megakadályozzák, hogy a többiek is megkapják a csunya nyavalyát. Pasa külön cellába került. Itt, a közönség szemeláttára szenvedett, köhögött, haldoklott két hétig. Természetesen rögtön orvosért küldtek. Ha egy kis öleb betegszik meg, csak közönséges állatorvost hívnak, de az oroszlánnak a betegsége se közönséges, neki legálább is tanársegéd jár. Dr. Raisich Emilt hívták tehát hozzá, az állatorvosi főiskola tudós tanársegédjét.

Az oroszlánt nehéz gyógyítani. Nem lehet ezüstkanállal lenyomni a nyelvét, á-t mondani vele, a tüdejét se lehet meghallgatni, se csővel, se anélkül, hidegborogatást pedig semmi áron sem

Szombat

hajlandó eltérni az állatok királya. Ő ebben a tekintetben konzervatív. Pasa se fogadott el semmiféle száj-pasztillát, mely — mint az apróhirdetésekből olvassuk — olyan hatásos a spanyol ellen. Nézte a tanársegéd urat, aki a rácson kívül vizitelt nála és ásitott. Bizonyára arra gondolt, hogy az ő nyavalyájának csak egy patikája van, az égélj-változás: a budapesti köd és hideg ellen az afrikai klíma. De ezt a gyógymódot nem akarták alkalmazni.

Láz-csillapító porokat kapott. Annyi port, amennyit egész emberkórház sem fal fel, annyi tűz-oltószert, amennyivel egy lángtengert is el lehetne oltani. De ez se volt elegendő a forróvérű fenevadnak, akinek a láza is oroszlán-szerű. Éjjel nem aludt. Fájt a feje és nyöszörgött. Az oroszlán-fejfájás egy kisebbfajta földrengéshez hasonlíthat. A beteg napról-napra soványodott, a bordái már kilátszottak, a láztól megpörkölt nyelve busan, szárazon lógott ki a ketrece fapadlójára. Ekkor már egy pincsi kutya is elbánnhatott vele.

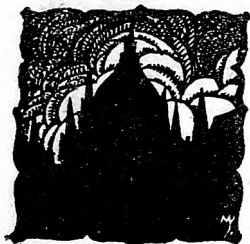
A tanársegéd közölte az állatkerti igazgatósággal, hogy legyen erős, legyen férfi, az oroszlánt az emberi tudás nem mentheti meg. Azok a láthatatlan baktériumok, melyeket a görcső se mutat, a spanyolkór okozói megölték a nagyszerű állatot. A hulláját kivették és lenyuzták a bőrét. Tulvilági életét egy hálószobában folytatja majd, hol ágyszőnyegül szolgál.

Látogatást tettünk az igazgatóságnál, hol a friss gyász szomorúságával beszélnek az esetről. Legalább 300.000 korona kár érte ezzel az állatkertet. Különbözik a többi állatok egészségesegek. A majmok, az ősi hektikások se köhögnek, a krokodil, mely múlt évben éhség-sztrájkot rendezett és kilenc hónapig egy falatot se akart lenyelni, végre eszik, a maláji medve is, köszönik kérdésünket, frissebb, mint valaha, a kigyók migrain-je, a hiéna kedélybetegsége, a tigris hallucinációja mulóban van. Legjobban a vizilovat féltik, melynek ára a most ideérkezett angol árjegyzék szerint — a mi pénzünkre átszámítva — másfél millió korona. „Majd csak meg leszünk valahogy”, mondja informálónk, aki jobb jövőt remél a szegény, budapesti vadállatoknak is.

Korteesuton

Hogyan választ a magyar nép képviselőt az 1920-i szomorú esztendőben?

Vidéken jártam, nem messze a fővárostól, közel az állítólagos cseh-szlovák határhoz. Azért mentem el, hogy támogassam a jelölt urat és hogy tapasztalatokat gyűjtsék. Kíváncsi voltam rá, milyen lesz az ideai választás, hogyan él a vidék, milyen a nép hangulata, hogyan érez, hogyan gondolkozik. Utaztam gyalog, tehervonaton és tengelyen. Rettenetes utakon, térdig érő

sárban vánszorogtunk vagy dőcögtünk egyik rongyos faluból a másikba. És most, amikor a szerkesztő ur utasítása szerint, tréfás karcolatot kellene írnom az élményeimről, úgy érzem, hogy arról, amit én ott, abban a bizonyos nógrádmegyei választókerületben láttam és hallottam, mindent lehet írni, csak tréfás karcolatot nem. Rettenetesen sivár és szomorú kép tárult elém, amelyen sirni lehet. Nem tudom, másutt hogyan van, mint van, hogy mindenütt olyan nagy-e a szegénység, a szomorúság és a tudatlanság, mint ott, de annyi bizonyos, hogy én minden kertelgetés és szépítés nélkül megirom a tiszta igazságot, azt, amit láttam és hallottam. Mert tisztán kell látnunk, ha jobb magyar jövődőt akarunk.

Hatalmas latifundium terpeszkedik a vidéken, a báró Schossberger-féle 12.000 holdas uradalom. Zörög a szekerünk, az uttól jobbra és balra hatalmas táblák, jó karban lévő gazdasági épületek, mind-mind a báró ur birodalmához tartoznak. Van itt a báró urnak egy nagyszerűen berendezett cukorgyára is, amely most pihen. A gyártelepen villanyvilágítás, gyönyörű tisztviselői lakások, valóságos kis oázis a nagy magyar szegénységben. A cukorgyár kávéházában jó teát kapunk kockacukorral.

Behajtottunk a falvakba, gyűléseket tartunk. Rettenetes sár, nyomorúságos viskók, apró ablakokkal, amelyek jól be vannak tapasztva mohával, hogy a meleg és szag el nem illanjanak. A falvakban sápadt, ványadt, barázdás arcú és bizalmatlan tekintetű magyarok fogadnak. Megyünk a nép vezéreihez, paphoz, jegyzőhöz, tanítóhoz. Bejelentjük, hogy gyűlést akarunk tartani. A legtöbb helyen hűvösen fogadnak, de azért szóbaállanak velünk, sőt jó falusi ebéddel, vacsorával is kedveskednek. Éjszakai szállást is kapunk, ha ráánk szakad az este, kapunk egy pohárka bort és a legtöbb helyen — jó meleg szobát, amire igazán nagy szükségünk van, mert a nagy szónoklatok, a rázós szekér ugyancsak elbágyasztanak.

A nép vezérei általában (tehát kivételek is vannak!) halálosan flegmatikus emberek és *nagyon beleragadtak a sárba*. Sok bajjal küzködnek ők is szegények, sok a gond, sok a baj. Gazdálkodnak, karbidlámpával világítanak és pipáznak. Az életük egyszerű. Újságon kívül egyebet alig olvasnak. A papok szidják a népet, mert a nép megromlott nagyon, nem akarja megfizetni a párbért. A legtöbb faluban sok a földnélküli János, a nincsetlen zsellér, ezek telítve vannak szocialista hajlandóságokkal és nem hisznek az uri embernek, sőt még a papnak sem. Pedig ezek között a papok között akad nem egy kiváló férfiú.

A nép tényleg megromlott. Mi is tapasztaltuk. Haragszik a papjára, a száz és egynéhány korona párbér miatt. Szótlan és komor. *Hallgat és vár*. Fellángolásai, nemesebb lelki megmozdulásai nincsenek. *Csak egy szentsége van, amelynek pusztá említésére megvillan a szeme: a Föld, a mindeneket tápláló, reménységre derítő, dolgos magyarok verejtékére szomjas föld*. Vágyakoznak, epednek utána szerelmes gyengédséggel, halálos szomjúsággal, igen nagy mohósággal. A föld után, amelyből ezen a vidéken olyan kevés jutott nekik, amelyet ők vetnek be, ők szántanak és boronálnak, de mégsem nekik terem.

Az egyik faluban, a gyűlés után, kiáll a középre egy értelmes arcú, szép, szálas legény és ezt mondja:

— Hát igyekezzenek az urak, hogy a földreform rendbe jöjjön, mert ha ezt elmulasztják, akkor anarchia lesz!

Földreform és anarchia! Ime ezeket a szavakat már megtanulták a magyarok.

A gyűléseken komoly arccal türelmesen meghallgatnak bennünket, még ott is, ahol a közülük való kisgazdapárti jelölthöz huz a többség. *A minden szép szóra éljenzők száma, ha nem is apadt el egészen, de erősen megcsappant*. Némán és komolyan figyelnek a jelölt ur beszédére, néha helyeselnek, nagyritkán éljeneznek. Egyik-másik faluban egy kisebb csoport a többiektől félrehúzódva, komoran és sötéten néz maga elé. *Ezek a falu ellenzéke, akik már nem hisznek semmiféle uri huncutságnak*. Nem haragszom rájuk, inkább szeretném a zárkózott szívüket egy meleg és igaz szóval megnyitani.

A gyűléseken megjelennek az asszonyok is, *meg a mezitlábasszonyok gyerekek*. Mikor a jelölt ur a háboru borzalmait és az általa okozott nagy bajokat ecseteli, egy éleshangu asszony közbekiált:

— Nem mi vagyunk az okai! Nem mi csináltuk a háborút!

A többiek mérgesen néznek rá és leintik, de az asszonyban nem akar állni a szó, folyton morog és morfondiroz egész beszéd

alatt. *Özvegyasszony szegény, sok gyereke van, az ura ott maradt Galiciában.*

Voltunk lakodalomban is. Szívbe markoló, szomoru lakodalomban. Pedig a vályogvetők ugyancsak recsegették és riogatták hangszerszámaikat, a lakodalmas háznál volt bor és hus bőven, a háziasszony félmázsás, gyönyörűen felpántlikázott kalácsot sült, a fiatalok tüzesen hajlongtak a muzsikaszóra, az öregebbek jóízűen kortyintgattak. Mégis, mégis . . . Nagyon szomoru lakodalom volt. *A tarkára cifrázkodott násznép muszájos jókedvén át is kiütközött a nehéz robotban, vergődő szegénységben töltött hétköznapok gondja és nyomorusága és a Schossberger-uradalom felől nehéz magyar bánatot hozott a vágató esti szellő.*

— Az a baj, jelölt ur, hogy nincs földünk és egészen be vagyunk kerítve uradalmakkal! — mondja egy remegős fejű öreg ember szomoruan.

A jelölt ur megígért mindent. Adja Isten, hogy megtarthassa.

A kerületben négy jelölt verekszik a mandátumért. Egy kereszténypárti, két kispap és egy földmunkás. A két kispap közül az egyik vármegyei ur, a másik szántóvető parasztember. Az utóbbiról hallottam, hogy sokat olvas, szép könyvtára van, zongorázni is megtanult saját gyártmányu zongoráján. Beszédeit így szokta kezdeni:

— Testvérek, nekem higgyetek, mert én közületek való vagyok. Én tudom igazán, hogy mi fáj nektek!

Programmját kilenc pontba foglalta, ezzel operál. De a többi jelölt sem télenkedik, ők is mondanak szépeket és nagyokat.

A nép pedig hallgat és vár. Várja azt a jobb világot, amelyről a jelölt urak szónokolnak. Vajjon megszületik-e majd ez a beígért szép valóság? A szemek bizalmatlanul szegeződnek az ékeszavu szónokokra, az őrállók kötelessége, hogy a keserű magyar szivekből elszálljon a harag meg a bánat, hogy a kérgestenyérű magyarok szemei bizalomtól és meglegedéstől fényesen ragyogjanak.

Baróthy Bálint.

Páris felé

(Egy irredentista-ciklusból.)

Irtó: **Lendvai István.**

*A tengereknek mondhattok beszédet,
örökkön bőgni fogják: német! német!
a csillag összerendül, hogyha hallja, —
s a föld emlékszik a csizmás magyarra.*

*Négy évig állt a hajsza. Álltuk pőrén,
fakérget rágva, tengve piszkos lőrén.
Itthon a Sájlok gyilkolt, künn a gránát.
De hájatokkal hizlaltuk a kányát.*

*Négy évig állt a hajsza. Álltuk búsan,
csalott jóssággal csalatott boszúsan,
szivünk ökölbe fogva: — hát, ha kellett!
ha Marianne veszettkutyákat ellett!*

*A rosszak voltunk, mikor ti a jószág,
szavaltatok, hogy ne lássék a kórság:
„Míveltség!” „Európa!” — hah, mi mindent!
mert kis tanyánkat nem lopattuk ingyen.*

*Páris, bravó! Urakra ment a hajsza,
hogy ur lehessen Mammon és a szajha.
Az Isten elrogyott, — evoé Páris!
akárhogy kaptad, szép a gyöngykaláris!*

*Az Isten elrogyott. Nincs Európa.
Halottas ingünk lehúzzák adóba.
Evoé Páris! urakat boszúlhatsz,
topánoddal a bordáinkon dülhatsz.*

*Ostort miránk! boszulni, ami bántott:
hites szívünket, fényes víg orcánkat,
a dalainkat és a rettenetes kardot.
Mindent, mit sorstól hasztalan akartok.*

*Ostort miránk! sűrűn és gyorsan, gyorsan!
mert az Időnek paripája horkan,
tavaszt szagolnak itthon már a rétek,
s furák ilyenkor a paraszti népek.*

*Tavasszal nálunk vemhesedik minden,
tavasszal fölkel mifelénk az Isten.
Az ősi vért ha március kirázza,
majd megtudjátok, mi a puszták láza!*

*A tengereknek mondhattok beszédet,
örökkön bőgni fogják: német! német!
a csillag összerendül, hogyha hallja, —
s a föld emlékszik a csizmás magyarra.*

Ady és „barátai”

Ady körül megindul lassankint a reminiscenciák forgataga. Már a *Nyugat* Ady-számának erősen egyénies visszaemlékezéseiből megállapítható, hány legjobb barátja volt a költőnek. A sűrű egymásutánban következő külön Ady-számok csapatában pedig az önvallomások, memoire-töredékek, lírai elbeszélések egész tömege olvasható, amelyeknek ezt a közös címet lehetne adni: *En ... és Ady*. Szegény költő, sejtette előre:

Senki se tudja, mint néztem rá,
Kire haraggal, kire kéjjel? —
S ostoba kis emlékezések,
Indulnak utnak szerte-széjjel.

Pedig volna célja néhány tárgyilagos, a költővel elsősorban (s az emlékezővel lehetőleg egyáltalán nem) foglalkozó életrajzi adaléknak, hogy beállithassuk a 90-es évek erjedő irodalmi miliójébe. Legtöbbet remélhetünk attól a részletes Ady-életrajztól, amelyen a költő öccse, Ady Lajos dolgozik. Ady Lajos hódolatképpen elrendezte bátyjának levelesládáját s ebből adott közzé öt, talán nem minden mellékszándék nélkül összeválogatott levelet. A *Magyar Szó* karácsonyi számában jelentek meg e levelek, ebben az élnék, erősen magyar nagyváradi hetilapban, amely persze még most is homlokán viseli a megszegyenített magyarság szégyenbélyegét: *Cenzurat ...* A kis sorozat élnék áll *Laci*, azaz hogy *Hatvany* Lajos levele 1914 nyarából. Biztatja a költőt:

„süvítsd, üvöltsd szét, hogy köztünk él valaki, aki mindnyájunk életét éli ... s akik ebben a *rongyos hazában* még mindig csak bolyhosok ...”

— pardon, egy szóra: *rongyos haza*? Szegény haza, bizony nem mindig nagyon fényes, mindenesetre nem olyan, mint a *Pavillon Henri IV.*, *Saint-Germain-en-Laye*-ben, ahonnan a levél kelteződik. De folytassuk:

„akit csak bolyhosok és senkinek se kellő, majdnem azt mondtam, *semmire se való radicalisok* vesznek tudomásul.”

Helyes a bögés, oroszlanok! De hát ha olyan *semmire se való*k azok a fránya radikálisok, miért kellett a Nemzeti Tanácsban együtt ülni velük? Olvassuk tovább. Azt írja, hogy ő nem fog költeni:

„Ha a te hangod . . . elhangzik, — a te vad, teli-magyar hangod — mit csináljak én a *kultur-judsággal*?”

Helyeslően bólintunk, minden kommentár felesleges. (Érdekes ez a: *vad-magyar*“ 1)

Aki ismerte Adyt, tudja, milyen finom, férfias izléssel beszélt családjá dolgairól, vagy élete nagy problémáiról. *Lacit* is megkérdezhetette. S mit kapott válaszul? Ezt:

„adva van egy . . . nem fiatal poéta és egy kis lány, egy kis huszéves *hysterica* . . .”

Nem tette föl a báró, hogy már eldőlt a költőben az elhatározás, s a *hiszterika* már több a költő előtt, mint egy kisleány?

„Ezt mondja a Deutsch, a *Hatvany*, ez az *y-os* nevű, majdnem gentry, majdnem duhaj, *majdnem magyar* . . .”

Ne is folytassuk. Rendben van. *Majdnem magyar*. Szép az őszinteség. Még hozzát teszi:

„aki mindig küzdött bennem az *óvatos zsidóval*”.

Még egy saját magáról való megállapítását szögezhetjük le:

„Inkább fát vágni, azaz hogy inkább *kis tehetséggel* a színpad nagy szenzációjáért küzdeni . . .”

Ezt is helyben hagyjuk. S megnyugtathatjuk: más téren tehetsége óriási.

Még egy *Hatvany*-levél jön. Az impresszionista kritika lelki műhelyébe ad betekintést:

. . . . a *Menekülő élet* első olvasásra *nem tetszett*. Ma megint elolvastam. Órült vagyok-e? El voltam tőle *ragadtatva*. És resteltem a tavalyi kirohanást.

. . . . A kötettől *múlt héten* voltam *elragadtatva* . . . Az *elragadtatás* még inyemen — az egyes verseket már elfeledtem . . .”

Ignotus atyás, sőt nagyatyás, fölényes, gondos, jóságos, protektor.

Remélem, jól vagy . . . Ideges és üldözési-mániás *Ady* — ez már igazán méltóságodon aluli lehetne . . .”

Ahogy a kis *Alfonzó királyhoz* szól a miniszterelnök a párisi *rigmusban*: „*Alfonso, Alfonso . . . Tiens toi comme il faut!*”

A másik levele *Ignotusnak* ugyanennek a hangnak szülötte (keverve *Dohány-utcai szakkifejezésekkel*):

„*Drága fiam: kupirozd* ezt a gyerekességet, még mielőtt jobban belekeveredel . . . *Légy okos és jó, drága Bandim* . . .”

Szegény nagy költő. Nem volt szabad oktalannak és rossznak lennie, a szigorú Ignótus-bácsi sarokba állította büntetésül.

Ernő, Szép Ernő, annyira megszokta saját stílusát, hogy magánlevélben is igen sikeresen utánozza magát:

„Isten áldjon meg, drága Endrém, kérlek, érezd jól magadat és szeress otthon lenni és ne légy beteg, ezzel nagyon lekötelezel, mert szeretlek... Tisztellek, csókollak.“

— Megkérnök Ady Lajost, ha már közread Adalékokat egy készülő Ady-életrajzhoz, inkább Ady Endre tollából való leveleket közöljön. Ady emlékének, az irodalomtörténetnek, az olvasóknak több hasznot hajt vele (s mellékesen Ady barátainak is).

Szociálpolitika

Arról van kérem szó, hogy a selyp-bujáki vasuti vonal építési munkálatait megkezdették. Ez — ugyebár? — igen örvendetes. A baj ott kezdődik, hogy a vonalat — ki tudja, milyen indokból? — pont a zagyvaszántói kiscgazdák földjén át akarják vezetni, holott kétségtelen, hogy a vasuti vonal kérdése sokkal célszerűbben megoldható lenne, ha a báró Schossberger-féle uradalmon vezetnék át. Igen ám, de akkor a vasul levágna a báró ur uradalmából 15, mondd tizenöt holdat. Ez — ugyebár — nem lehetséges? Hogy a zagyvaszántói magyaroknak igen nagy kárt okoz majd az a körülmény, hogy törpe birtokaikat, amelyeket egyik oldalról a duplaágányu ruttkai fővonal keresztez, most a másik oldalról az új vasuti vonallal is felaprózzák, ugyan kinek fáj emiatt a feje? A derék zagyvaszántóiak most deputációznak, kérényeznek, szaladnak fűhöz-fához, kereszténységet és igazságot emlegetnek, mégis tartunk tőle, hogy az ugynevezett illetékes tényezők inkább fogják méltányolni a bárói uradalom érdekeit, mint a földtúró magyarok aggályait. Hogy miért hisszük ezt? Azért, mert van már némi sejtelmünk arról, hogy mit jelent nálunk ez a szép szó: szociálpolitika. Papirost.

Sémi-Színház a Király-utcában

A Király- és Csengery-utca szögletén, egy háromemeletes bérházban van a híres „Trokaderó“, jelenleg „Sémi“-színház. A szintársulat egyenesen *Galicziából* jött, hogy szórakoztassa Budapesten rekedt honfitársait. Szép és szelid tekintetű, deli termetű és hatalmas pajesszel megáldott, valóságos galíciai ifjak, jámbor nézésű, merengő aráikkal jönnek ide egy kis „hazaira“. A közönséget rajtuk

kivül a szomszédos utcák vén kofái, meg a környék híres árdrágítóit szolgáltatják. Csak nagynehezen tudtam bejutni kellő sortállás és totakodás után. A legutolsó jegyet én kaptam meg és egyuttal a legrosszabb helyet is. Leghátul, egy kis háromlábú asztal mellett, harmadmagammal kellett meghuzódnom. Hét óra után pár perccel nyílt szét a függöny. Valami misztikus, ókori, palesztinai darabot adtak. A színen megjelent a zsidók királya, fején a koronával, melyen merész villogással a hatágu csillag, a híres mógnódóv helyezkedett el. Hogy mit beszéltek, az nem tudtam megérteni, mert erősen galíciai zsargonban folyt az előadás. Éppen a hugát szolítja meg őfelsége:

— Du-Du . . . Nu, Rachel, Rachelina!

És nagy tempósan pöndöríti meg őfelsége hatalmas pajesszét. Ugy látszik, ezt kitörő örömeben cselekedte. Azt meg kell hagyni, óriási példány csüngött a füle mellett. Rossz nyelvek állítása szerint csak úgy van odaragasztva, de Boskovics ur, a szomszédom, váltig azt erősíti, hogy ő ismeri a Herr Strammert s a pajesz valóban saját nevelése.

Az előttem ülő ifju állandóan a fületövét vakarta. A mellette

Magyar

ülő, szintén tekintélyes pajesszal !megáldott legényke szörnyen ócsárolhatta a darabot, mert többször a padlóra köpött. Gyöngévállain — ha nem tévedek — kedves nénikéjének sulyos karjai pihentek, a féloldala szegénynek egészen megdőlt a teher alatt. A félhomályban egy-két briliáns is felcsillant. Az urak fején nagyobb részét rajtafelejtődött a kalap. A hölgyekről jobb hallgatni.

Az egyik előttem ülő három szivart dob a szinpadra, éppen öfelsége lábai elé, mire Palesztina koronás királya hirtelen zsebre vágja azokat.

— Láttá? — kiált harsányan a másik szomszédom, a Fuchs — szalagos szivar volt.

— Biztosan a Rebenwurzelt dobta — nyugtatja meg Fuchs urat az öregebbik Boskovics.

— Hálló. Izé! Pincér ur! — ezt a Fuchs kiáltotta.

— Mit akar vele? — kérdi az öreg Boskovics.

— Három a spritzer!

És csakugyan megjött a három pohár, valami szürkés folyadékkaal telve. Megelégedetten fogtak hozzá a szürcsölgetéshez. Közben a szinpadon éktelen zenebona támadt. Schleimesz jött be a nagy dobbal. Hatalmas, merész ivben hajló orra és hihetetlenül csámpás, ludtalpas lábai nem kis feltűnést keltettek. A közönség megtapsolta. Jómagam is megcsodáltam. Majd se szó, se beszéd, lelépett a szinpadról és tányérozni kezdett, amit a galíciai elvtársak nem valami tulságos szimpátiával fogadtak.

— Nézze, még ötkoronást is adnak. Ezt a fiatal Boskovics mondta a Fuchsnek. De hiába mondta, mert Fuchs a gyűjtés előtt nagyhirtelen „félrement“.

— Maga, Boskovics ur, mennyit adott? — kérdi visszajövet Fuchs.

— Biztosan többet, mint maga.

A gyűjtés után újra perog a nagy dob, bumm, bumm, s folytatódik az előadás.

— Pszt! Nézze csak Fuchs! Oda nézzen! Hát nem lát?

És megjelent a színen a primadonna. A szintársulat starja, a híres Strammerné. Közepes galíciai szépség, lila selyemkosztűmben, fekete félcipővel jön a színpadra. Énekel, táncol, szaval, szerelmes, szomorú, minden. Őt szerepe is van a darabban. Mint börtönőr saját magát őrzi. Majd rövidesen Schleimesz, az alkirály mátkája. Zsargonja tökéletes. A ch-t különösen kiemeli. Chajesz! A legelegánsabbik szomszédom a Fuchs, úgy látom, nagyon „spiccel” rá, mert az előadás alatt kétszer is megigazitotta nyakendőjét. Kezd nagyon unalmas lenni az előadás, a Boskovics rám néz hamisan, sandán, balszemével és sug valamit a fiatalabbnak.

Te! Ismered ezt a...

A fiatal Boskovics válasza sem méltatja, mert ő is a szépséges Strammernét figyeli, ki éppen most borul Schleimeszének a nyakába.

Vége az előadásnak. A közönség hatalmas lendülettel igyekszik kifelé, én azonban türelmesen várok. Már a szomszédaim is eltűntek. De nagy csodálkozásomra a Fuchs a tömegből visszatolakszik. Odajön az asztalhoz és a három pohárból az ottfelejtett maradékot kiissza.

— Mi az? Mi az? Hol van? — kiált vissza az öregebb Boskovics a kapuból.

— ... A botomért mentem vissza.

— Én meg a spriccerem felét hagytam ott, — sópáncodik Boskovics. Mire Fuchs gyengéden megjegyzi:

— Majd kiissza valamelyik szomjas pincér, gyerünk!

Indulnak hazafelé!

Hogyan mentettek meg az oláhok egy kommunista gonosztevőt

Ellenséges csapatmozdulatok a Margit-köruti fogház előtt.

A diktatura bukása után az ország napok alatt megszervezett karhatalma rövid időn belül összefogdosta a kommunista gonosztevőket. A terroristákat és a hozzájuk hasonló gazfickókat nagyrészt a budai Margit-köruti katonai fogházban vették letartóztatásba. A mákvirágok között is diszpéldány volt egy oláh születésű, a magyar hadseregben szolgált főhadnagy, Zaverco Sándor, aki a kommün kitörésekor egy budapesti hadikórháznak lett gazdasági tisztje és ilyen minőségben mintegy nyolcszázezer koronát sikkasztott. E bűnéért került a Margit-köruti fogház cellájába. Amint azonban Budapestet megszállották az oláhok, nyomban megmozgatta, nem tudni, mi módon, csöppet sem közönséges összekötéseit az okkupáló-parancsnokság felé. Október 12-én maga Pannaitescu, az oláh sereg vezérkari főnöke adta ki a parancsot Zaverco kiszabadítására. A rendelet végrehajtásával a tábornok Anastasiu őrnagyot bízta meg, aki egy gárdaezredbeli erős szakasszal még aznap éjjel a Margit-köruti fogház elé vonult.

Amint az oláhok a fogházhoz értek, a kapuba állított esendőrőrszem nyomban értesítést küldött az épület karhatalmi parancsnokához, Fery Oszkár főhadnagyhoz, aki fia a kommün alatt meggyilkolt Fery altábornagynak. A főhadnagy ágyából ugrott ki a meglepő hírre és nem számítva az elkövetkezőkre, minden fegyver nélkül, csupán nádpálcával kezében, sietett le a kapu elé, hogy megtudja az oláhok szándékát. Itt az oláh őrnagy és a magyar főhadnagy között a következő párbeszéd fejlődött ki:

Az oláh: — Parancsom van Zaverco Sándor kiszabadítására.

Szendő

A magyar : Sajnálom, a fogházból bárkit is csak a magyar hatóság kezébe adhatok ki.

Az oláh : — Kénytelen leszek tehát a parancs teljesítését erőszakkal végrehajtani !

A magyar : — Én pedig kész vagyok a fogház karhatalmi erejével végsőkig ellenállni !

Az oláh őrnagy rövid gondolkodás után elszalajtott a tisztjét, hogy hozzon nagyobbszámú segítséget, egyben azonban mindent megkísérelt, hogy a magyar főhadnagyot csendőreivel együtt kicsalogassa a kapualjából és ártalmatlanná tegye. Közben az elküldött oláh tiszt megérkezett egy teljes zászlóalj katonával, akik gépfegyvert is hoztak magukkal és a környező utcákon át körülzárva a fogházat, formális támadásra készültek. Mielőtt a zárógyűrű összecukódott volna, egy Németh nevű derék magyar csendőr a fogház hátsó falán át kiszökött, s az angol misszióra sietett, honnan, amint megértették az oláhok erőszakosságát, nyomban egy tiszt és egy altiszt indult autón a támadás helyére. Itt a helyzet már-már kritikussá vált: a kapuval szemközt gépfegyver, a kapu előtt a tüzelés megindításával s a nyílt ellenszegülés miatt az egész helyőrség alarmirozásával fenyegetőző őrnagy, a kapun belül pedig — csupán negyven kemény magyar csendőr, akiknek fejenkint csak a karhatalom számára előírt tizenöt töltegy volt, — de ott fülelt a fogházban a mindere elszánt terrorista-csöcselék több száz főnyi bandája, akik levegőhöz kapván, borzalmas állapotokat teremthettek volna.

A legváltóságosabb pillanatokban süvített föl az angol autó szirénája. Az angol kérdőre vonta a román őrnagyot, ez a parancsra hivatkozott. Az angol követelte a támadó csapat elvonulását, mire az őrnagy — oláhnál egyenesen meglepő energiával, — kijelentette :

— *Én uramul egyedül Romániát ismerem, innen dolgom-végezetlen el nem megyek, inkább agyonlövöm magam !*

Az angol tiszt hosszas tanácskozás után úgy határozott, hogy

egy magyar katonaugyész kíséretében el fogja vinni az oláhoktól követelt Zaverco-t a Mardarescu-ék főhadiszállására, a Gellért-szállóba, hogy megtudja, miért akarják kiszabadítani. A magyar főhadnagy ráállt azzal, hogy visszakapja a foglyot, mire az oláh őrnagy másfélórai készenlét után, éjjel félkettőkor elvezényelte a zászlóalját. A Gellért-szállóban az oláh igyekezett lerázni nyakáról az erélyes angolt, mire ez *visszaszállította a fogházba Zaverco-t*. Hogy mégis a rabszabadítóknak legyen igazuk, másnap, Fery főhadnagy távollétében, mégis kiadták Zaverco-t az oláhoknak.

Most következett csak Feryre a haddelhadd. A kritikus éjjelt követő reggelen érte jött ugyanis a támadás vezetője, Anastasiu őrnagy, s azon a címen, hogy kiküldetése eredményéről jegyzőkönyvet kell felvennie, melyet Ferynek is alá kell írni, — magával vitte a főhadnagyot, aki gyanútlanul követte az oláht a Hungária-szállóba. Itt aztán szó nélkül lecsukták azzal, hogy mivel *fegyveresen ellentállt* Panaitescu tábornok parancsának, szigoruan felelősségre fogják vonni. Az oláhok fellépése oly fenyegető volt, hogy a diktatura alatt megkinzott család már-már a terroristáktól legyilkolt apa, az altábornagy sorsát látta beteljesedni a vakmerő fiun, mikor két napi idegemésztő izgalom után Yates amerikai ezredes mentselevele megszabadította a fiatal Fery Oszkárt.

Zaverco, a kommün jeles sáfárja, az oláh kivonuláskor megugrott szülőföldjére, ahol állítólag előkelő állami tisztviselővé tették.

Egyetlen keresztény képes hetilap a

„Képes Krónika”

Képel aktuálisak, kiállításuk páratlan,
elbeszélései élvezetesek. — Kérjen mu-
latványszámot. — Egyes szám ára 3 K.
Kiadóhivatal: IV., Gerlóczy-u. 11. szám

Valódi egyiptomi

**Dohánypác és
Dohányszaporító**

a legrosszabb dohányt is finommá
és illatossá varázsolja.

Kapható: Pesten **CITY DROGERIA**
IV., Eskü-ut 5. Budán
HONVÉD DROGERIA
I., Attila-körut 3.

Mentholatum

eredeti amerikai pipereoréme kez-
vőrösség, fagyás és nátha ellen
borotválkozás utáni használatra.

Merudánál Budapest, Kossuth
Lajos-utca 10. sz.

Svájci ház
részére vásárolok

brilliánst,
gyöngyöt,
aranyat,
platinát,
ezüstöt

horribilis áron.

Rottenbiller-u. 24.
ékszerüzlet.
Telefon József 52-64.

NEUE POST

új, egyetlen németnyelvű keresztény
politikai napilap.

Szerkeszti: **Huber János.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV., Haris-bazár 1. sz.

A magyarországi keresztények legkedveltebb lapja

Előfizetési ára egy hónapra	---	12 K
„ „ „ negyedévre	---	35 „
„ „ „ félévre	---	70 „
„ „ „ egész évre	---	140 „

Mutatványszámot kívánatra küld a kiadó-
hivatal.